

Уляна Парпан

кандидат юридичних наук, доцент
кафедри адміністративного та інформаційного права,
Навчально-наукового інституту права та психології
Національного університету “Львівська політехніка”,
uparpan35@gmail.com

СТРАТЕГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

© Парпан У., 2017

У статті визначено стратегічний потенціал реформування системи вищої освіти України у контексті аналізу сучасних соціокультурних змін та інтеграційних процесів в європейській освітній простір. З'ясовано, що в умовах інноваційного розвитку змінюється функціональна роль освіти: із транслятора знань і генератора специфічних навичок і вмінь вона перетворюється, по-перше, в безпосереднього виробника знань і, по-друге, в активного учасника процесу трансформації цих знань у нові продукти, технології та послуги. Доведено, що українська система вищої освіти в Україні переживає процеси перетворення, які зумовлені, з одного боку, безперервною спонтанною адаптацією до змінних умов зовнішнього середовища, з іншого – суперечністю реформ.

Ключові слова: вища освіта; реформування освіти; освітянська політика; право на вищу освіту; глобалізація; інтеграційні процеси; система вищої освіти; Закон України “Про вищу освіту”.

Уляна Парпан

СТРАТЕГИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ РЕФОРМИРОВАНИЯ СИСТЕМЫ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ В УКРАИНЕ

В статье определено стратегический потенциал реформирования системы высшего образования Украины в контексте анализа современных социокультурных изменений и интеграционных процессов в европейское образовательное пространство. Установлено, что в условиях инновационного развития меняется функциональная роль образования: с транслятора знаний и генератора специфических навыков и умений она превращается, во-первых, в непосредственного производителя знаний и, во-вторых, в активного участника процесса трансформации этих знаний в новые продукты, технологии и услуги. Доказано, что украинская система высшего образования в Украине переживает процессы преобразования, обусловленные, с одной стороны, непрерывной спонтанной адаптацией к меняющимся условиям внешней среды, с другой – противоречием реформ.

Ключевые слова: высшее образование; реформирования образования; образовательная политика; право на высшее образование; глобализация; интеграционные процессы; система высшего образования; Закон Украины “О высшем образовании”.

STRATEGIC POTENTIAL FOR REFORMING HIGHER EDUCATION SYSTEM IN UKRAINE

The article defines the strategic potential of reforming the system of higher education of Ukraine in the context of the analysis of modern socio-cultural changes and integration processes in the European educational space. It is found out that in the conditions of innovative development the functional role of education changes: from the translator of knowledge and the generator of specific skills and abilities it turns, firstly, into the direct producer of knowledge and, secondly, in the active participant of the process of transformation of this knowledge into new products, technology and services. It is proved that the Ukrainian system of higher education in Ukraine is undergoing transformation processes, which, on the one hand, is conditioned by continuous spontaneous adaptation to changing environmental conditions, on the other hand, the contradiction of reforms.

Key words: higher education; reforming education; educational policy; the right to higher education; globalization; integration processes; higher education system; Law of Ukraine “On Higher Education”.

Постановка проблеми. Стрімкий поступ постіндустріального суспільства, пов'язаний із глобалізаційними процесами, є визначальним у розвитку вищої освіти початку ХХІ ст. Україна, будучи однією із країн, у якій вища освіта є доволі консервативною, зберігаючи традиції минулого, поступово запроваджує світові, зокрема, європейські стандарти вищої освіти, яка призведе до якісного оновлення не лише освітнього середовища, але й суспільства загалом.

Аналіз сучасних європейських та вітчизняних тенденцій вищої освіти засвідчив актуальність переходу від простої поінформованості чи навіть просвітництва на вищий рівень формування компетентності майбутніх фахівців. На часі така система вищої освіти, суть якої у високих знаннях, компетенціях, педагогічних новаціях, у тому, щоб створювати власну систему діяльності, легко адаптуватися до змін життя, розвивати власну компетентність.

Аналіз дослідження проблеми. Питання щодо проблем ефективного реформування освіти, і вищої зокрема, порушувалися в останнє десятиріччя в працях таких науковців, як В. Андрущенко, Г. Артемчука, М. Євтуха, В. Лугового, В. Коцура, В. Кременя, М. Згуровського, В. Огнев'юка, В. Войтенка, В. Яблонського та ін. Проблеми та етапи становлення приватної вищої освіти висвітлені в працях І. Тимошенка і В. Огаренка.

Усі ці автори так чи інакше розглядають питання, які стосуються переосмислення світоглядно-ціннісних основ сучасного простору вищої освіти в сучасних соціокультурних умовах. Водночас на сьогодні бракує комплексних досліджень специфіки інтеграційних процесів у вітчизняному просторі вищої освіти. Недостатньо дослідженими залишаються змістові та структурні особливості становлення освітнього простору у періоди активних соціальних перетворень.

Мета статті – визначити стратегічний потенціал реформування системи вищої освіти України у контексті аналізу сучасних соціокультурних змін та інтеграційних процесів в європейській освітній простір.

Виклад основного матеріалу. Підвищення рівня відповідності освіти вимогам сучасності й реалізації освітянської політики в сфері якості можливе лише за умови урахування функції сучасної школи як соціального інституту. Її функція полягає в оновленні соціальних цінностей і норм шляхом вироблення нових та переймання прогресивних цінностей зі світового освітнього досвіду, адекватних соціально-історичним умовам України [1, с. 13].

Необхідно підкреслити, що вища освіта здійснюється як процес передачі знань, навичок, умінь, суспільного досвіду та традицій, тому вирішальним тут виступає науково-викладацький склад вищої школи. Від кількості та якості науково-педагогічних кадрів залежить ефективність та перспективи розвитку кожного конкретного вищого навчального закладу [2]. Подолання традиційного сформованого масово-репродуктивного характеру розвитку вищої освіти полягає у виведення її на особистісний рівень, велику роль у цьому процесі відіграють законодавчі ініціативи про вищу освіту, покликані не лише формалізувати її основні положення, але й кардинально вплинути на її подальше становлення і європейський поступ.

Констатуємо той факт, що збереження й академічної, і правової самобутності вітчизняної вищої школи на тлі необхідної інтеграції у європейський освітній простір є, на наш погляд, головним завданням нинішньої освітньої політики уряду [3, с. 474–475].

Дотримуємося думки про те, що під системою державних органів і установ, що забезпечують реалізацію конституційного права на вищу освіту, слід розуміти сукупність таких, що взаємодіють і у порядку підпорядкованості, так і рівноправних самоврядних систем, виступають структурними елементами, основним завданням яких є регулювання процесу реалізації конституційного права на вищу освіту шляхом здійснення своєї компетенції в частині створення нормативно-правової бази у сфері вищої освіти, безпосереднього виконання і дотримання нормативних документів, контролю та нагляду за виконанням встановлених норм, захисту порушених прав. При цьому важливим фактором такої взаємодії є розмежування компетенцій структурних елементів системи таким чином, щоб їх повноваження не перетиналися, але в той же час не залишалося сфери, не віднесеної до предмета відання органу цієї системи [4, с. 145].

Зазначаємо, що вища освіта з елітарним за своєю суттю процесом “передавання знань та вмінь від вчителя до учня”; вона все більше перетворюється на певний, хоча і досить специфічний, сектор сфери послуг (“вища освіта як різновид послуг”) [5, с. 5]. На всіх стадіях розвитку суспільства на освіту і науку покладалися функції основного рушія прогресу. Немає сумніву, що вони є найефективнішою сферою інвестування, адже освіті відводиться пріоритетне місце у вихованні і формуванні в підростаючого покоління світогляду громадянина, патріота, висококваліфікованого фахівця. Громадяни, які здобули освіту належного рівня, стають головною продуктивною силою, джерелом духовної культури суспільства [6, с. 277].

Відтак, реформування освіти в Україні, яке розпочалося після проголошення нею незалежності, було зумовлено відразу трьома причинами: значними соціально-економічними трансформаціями в країні, зміною векторів у політичному, соціальному та економічному розвитку держави; поширенням глобалізаційних та інтеграційних процесів у світі, бурхливим розвитком інформаційно-комунікаційних технологій. Обравши європейський вектор розвитку, практично через невеликий історичний проміжок часу від проголошення незалежності Україна приєдналася до Болонського процесу, що також викликало не тільки значні зміни у змісті й організації вищої освіти, а й вплинуло на всі інші ланки освіти [7, с. 38].

Отже, освіта – це суспільне явище, яке впливає на всі сфери економічного життя суспільства та є вагомим елементом на шляху досягнення високих темпів економічного зростання та його добробуту. Успішне реформування вищої освіти в умовах ринкових відносин та глобалізаційних процесів, реалізація потреб особистості у вищій професійній освіті, розвиток державної і недержавної освіти – все це потребує удосконалення практичних форм і методів державного регулювання освітньої сфери, підвищення ефективності управління вищою освітою на відповідній науково-теоретичній основі [8].

Вважаємо, що важливими на сьогодні є перетворення застарілої системи вищих навчальних закладів, притаманних минулому, до стану інноваційної, що відповідатиме запитам і потребам

сучасної людини [9, с. 449], “... підготовка знаннєвого працівника не обмежується отриманням базової вищої освіти лише за рахунок засвоєння стандартних програм ВНЗ. Його відмінною особливістю є участь в освоєнні і творенні знань. Переважно такі працівники, на відміну від звичних, рутинних послуг у виробничому чи управлінському процесі, надають аналітичні послуги, в основі яких створення, модифікація і синтез знань” [10, с. 11].

На думку деяких дослідників, вирішальними для вищої школи повинні стати відповіді на запитання: які знання необхідні студенту для успішної професійної діяльності? Здобуття вищої освіти не є гарантією працевлаштування майбутнього фахівця. Більшість наших випускників не можуть знайти роботу за одержаною спеціальністю. Це пов'язано з тим, що система вищої освіти недостатньо орієнтована на ринок праці, і, як наслідок відсутня зацікавленість підприємств і організацій у проведенні виробничих практик та запрошенні молодих фахівців на роботу. Крім того відсутня сучасна система працевлаштування випускників вищих навчальних закладів. Необхідно створити таку модель системи вищої освіти, у якій державне замовлення би точно відповідало обсягу та спеціальностям, які затребувані на даному етапі розвитку суспільства, з урахуванням перспектив його розвитку на найближчі 10 років [2].

Необхідно зауважити, що в умовах інноваційного розвитку змінюється функціональна роль освіти: із транслятора знань і генератора специфічних навичок і вмінь вона перетворюється, по-перше, в безпосереднього виробника знань і, по-друге, в активного учасника процесу трансформації цих знань у нові продукти, технології та послуги. Відповідно, в центр виходить сфера виробництва, передачі та поширення знань, або освіта, що вимагає серйозного перетворення насамперед ВНЗ, бо саме вони перетворюються на ключовий елемент усіх соціальних і економічних процесів, формуючи їх суб'єктів [11].

Поширеною є думка про те, що в умовах глобального ринку освітні послуги все більше набувають ознак товару, на конкурентоздатність послуг в сегменті вищої освіти впливають домінанти: інтернаціоналізація освіти як умова здійснення експортно-імпорتنих операцій, які регулюються фінансовими і правовими механізмами міжнародного та національних рівнів компетентності; інформатизація освіти як сукупність ознак якості надання послуг та їх трансферу в просторі і часі в умовах глобальної інформатизації суспільства; масовізація освіти, що забезпечує масштаби попиту на послуги, цінову сегментацію ринку [12, с. 200].

Вважаємо, що українська система вищої освіти переживає процеси перетворення, які зумовлені, з одного боку, безперервною спонтанною адаптацією до змінних умов зовнішнього середовища, з іншого – суперечністю реформ. Водночас, система вищої освіти глибоко проникає як у соціальну, так і в економічну сфери, виходить на ринки праці, товарів, послуг і капіталу. За таких умов важливими як стимуляторами так і дестимуляторами розвитку досліджуваної сфери є фінансові важелі. Без належного фінансового забезпечення, вища освіта не буде здатна забезпечити країні відтворення та розвиток її інтелектуального потенціалу, що негативно вплине на розвиток суспільства [13, с. 277].

Система освіти суспільства має відповідати його стратегічним завданням. У Національній доктрині розвитку освіти в Україні підкреслено те, що освіта має стати стратегічним ресурсом поліпшення добробуту людей, забезпечення національних інтересів, зміцнення авторитету і конкурентоспроможності держави на міжнародній арені. Проте стан справ у галузі освіти, темпи та глибина перетворень не повною мірою задовольняють потреби особистості, суспільства й держави. Глобалізація, зміна технологій, перехід до інформаційно-технологічного суспільства, утвердження пріоритетів сталого розвитку, інші властиві сучасній цивілізації риси зумовлюють розвиток людини як головну мету, ключовий показник – основний важіль сучасного прогресу, потребу в радикальній модернізації галузі; ставлять перед державою, суспільством завдання забезпечити пріоритетність розвитку освіти і науки, першочерговість розв'язання їх нагальних проблем.

Згідно із програмою економічних реформ України на 2010–2014 рр. “Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка”, реформа освіти розглядається як необхідна складова підвищення конкурентоспроможності освіти, входження її в європейський простір та підвищення стандартів життя. Одними із важливих напрямків реформування системи освіти, за цією програмою

є: підвищення самостійності навчальних закладів у розпорядженні фінансовими ресурсами за рахунок розширення можливостей навчальних закладів залучати додаткові кошти за рахунок легалізації інституту “ендаументу” – благодійних цільових некомерційних фондів; використання грантової підтримки дослідних проєктів та освітніх інновацій; розширення списку платних послуг, що надаються за навчальними закладами; забезпечення якості освіти; оптимізація мережі навчальних закладів з урахуванням демографічних і економічних реалій [14].

Наголошуємо на тому, що позитивним і надзвичайно важливим можна назвати положення Закону України “Про вищу освіту” [15], на основі якого власні надходження державних і комунальних вищих навчальних закладів можна зараховувати на поточні та/або вкладні (депозитні) рахунки установ державних банків. Зазначені зміни внесено і до Бюджетного кодексу України, що дійсно дає право вищим навчальним закладам більш вільніше розпоряджатися власними надходженнями. Відповідний порядок розміщення вищими і професійно-технічними навчальними закладами на вкладних (депозитних) рахунках в установах банків державного сектору економіки тимчасово вільних бюджетних коштів, отриманих за надання платних послуг, затверджений Кабінетом Міністрів України у серпні 2015 р..

Таким чином, правовий механізм системи регулювання вищою освітою являє собою сукупність міжнародно-правових актів, зобов’язань України, Конституції України, законів України, підзаконних нормативних правових актів та індивідуальних актів застосування, покликану здійснювати регулювання правовідносин між суб’єктами освітньої діяльності в процесі впливу на сферу освіти. Організаційний механізм регулювання вищої освіти – послідовно й обґрунтовано застосовувана сукупність організаційно-системного, організаційно-адміністративного та організаційно-інформаційного аспектів. Особливостями організаційно-правового механізму державного регулювання трансформації вищої освіти є самостійний розвиток та інноваційна діяльність, що акцентовано в Законі України “Про вищу освіту”, а саме: повна автономія вищих навчальних закладів, їх право самостійно розпоряджатися власними коштами, свобода у визначенні академічних стратегій і підходів [15].

Зауважуємо, що зміст нової правової бази є втіленням досвіду минулого і умов сучасного постіндустріального суспільства. Зокрема, у 2014 р. прийнято Закон України “Про вищу освіту”, який став своєрідним наріжним каменем для подальшого поступу вищої освіти. Закладені принципи відповідають загальноєвропейським нормам і принципам сучасності, які базовані на відповідності вищої освіти сьогоденню. Зокрема, чільне місце відведено високому рівню освітньої діяльності, яка дає змогу забезпечити на належному рівні здобуття особою вищої освіти за обраною нею фахом; проведення наукової праці шляхом творчої діяльності усіх часників навчально-виховного процесу з метою підготовки кадрів вищої кваліфікації. Вважаємо, що саме це забезпечить належний рівень економічного поступу держави та її громадян. Доволі важливими є положення про патріотичне, правове і екологічне виховання здобувачів вищої освіти через утвердження моральних загальнолюдських цінностей, здорового способу життя, активної громадянської позиції та соціальної активності, вміння до самоорганізації і вільного мислення, поєднання освітньої, наукової та інноваційної праці. Не менш важливими є створення сприятливих умов для реалізації зазначених положень, розкриття здібностей і талантів студентської молоді, примноження моральних і національних культурних цінностей, налагодження міжнародних зв’язків. Доволі цікавим є положення про вивчення попиту на окремі спеціальності на ринку праці. Вважаємо, що це передусім пов’язано з моніторингом потреби у забезпеченні тими чи іншими спеціальностями державними місцями [15].

Варто підкреслити, що прийняття Закону України “Про вищу освіту” (2014 р.) уможливило осучаснене бачення розвитку університетської освіти країни. Основними завданнями вищого навчального закладу (відповідно до ст. 26) виокремлено: провадження на високому рівні освітньої діяльності, яка забезпечує здобуття особами вищої освіти відповідного ступеня за обраними ними спеціальностями; для університетів, академій, інститутів – провадження наукової діяльності шляхом проведення наукових досліджень і забезпечення творчої діяльності учасників освітнього процесу, підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації і використання отриманих результатів у

освітньому процесі; участь у забезпеченні суспільного та економічного розвитку держави через формування людського капіталу; формування особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного виховання, утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, уміння вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах; забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності; створення необхідних умов для реалізації учасниками освітнього процесу їхніх здібностей і талантів; збереження та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства; поширення знань серед населення, підвищення освітнього і культурного рівня громадян; налагодження міжнародних зв'язків та провадження міжнародної діяльності в галузі освіти, науки, спорту, мистецтва і культури; вивчення попиту на окремі спеціальності на ринку праці [15].

Констатуємо, що для українського суспільства, що відкриває свою національну самоідентичність, принципове значення має розробка проблем удосконалення управління інноваційними процесами у вищій школі, аналіз сучасного стану вітчизняної системи вищої освіти, розкриття соціальних механізмів її інноваційного розвитку.

Як вважає О. Присвітла, є два підходи до оцінювання та систематизації міжнародного партнерства у вищій освіті: функціональний підхід, перевагами якого є можливість виокремити види співробітництва та інструменти організації партнерства та підтримки: механізми фінансової підтримки, встановлення партнерських відносин та співробітництво між окремими навчальними закладами, підтримка розвитку інформаційних технологій та проведення реформ в державному та інституційному регулюванні освіти та другий підхід, який враховує оцінку масштабу міжнародного співробітництва за ознаками механізмів, які були розроблені для сприяння розвитку вищої освіти і досліджень, як правило, вони різняться в залежності від тісноти співпраці та кількості учасників [12, с. 203].

Висновки. Таким чином, у системі вищої освіти України закладено щонайменше два протиріччя, які живлять кризові явища: 1) протиріччя між вільним ринком праці і системою вузьких спеціальностей; 2) протиріччя між попитом на вищу освіту і можливостями державного фінансування. Для розв'язання цих протиріч необхідно якнайшвидше впровадити в повному обсязі елементи ринкових відносин у вищу школу України через: 1) Болонський процес у широкому сенсі (як творчу адаптацію міжнародного досвіду функціонування вищої освіти в ринкових умовах); 2) Болонський процес у вузькому сенсі (як реалізацію механізмів і засобів досягнення цілей Болонської декларації).

1. Ніколаєнко С. *Якість вищої освіти України – погляд у майбутнє* / С. Ніколаєнко // *Світ фінансів*. – Випуск 3(8). – Жовтень. – 2006. – С. 7–22. 2. Киян М., Окладна М., Перевалова Л. *Сучасні тенденції розвитку вищої освіти в Україні* М. Киян, М. Окладна. – URL: <http://www.kpi.kharkov.ua/archive/Conferences> (дата звернення: 01.10.2017). 3. Демченко Н. М. *Вища школа в Україні: історико-правові аспекти* / Н.М. Демченко // *Правове регулювання економіки*. – 2012. – № 11–12. – С. 474–482. 4. Якименко О. О. *Чинники впливу на реалізацію організаційно-правового механізму державного регулювання трансформації вищої освіти в Україні* / О.О. Якименко // *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління*. – 2016. – Вип. 2. – С. 141–151. 5. Горбачик А. П. *Особливості менеджменту вищої освіти в сучасних умовах* / А.П. Горбачик // *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. – 2010. – Вип. 11. – С. 5–20. 6. Римар Ю. М. *Стан та перспективи розвитку вищої школи в Україні* / Ю.М. Римар // *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”*. Серія: *Проблеми економіки та управління*. – 2008. – № 628. – С.277–280. 7. Сисоєва С. *Освітні реформи: освітологічний контекст* / С. Сисоєва // *Освітологія*. – 2013. – Вип. 2. – С. 36–45. 8. Вельчева Н. І. *Науково-теоретичні основи державного регулювання вищої освіти* / Н. І. Вельчева. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVu_2009_2_13 (дата звернення: 11.10.2017). 9. Тоффлер Е. *Школу майбутнього* / Е. Тоффлер. – М.: Просвещение, 2004. – 557 с. 10. Вовканич С. Й. *Теоретико-*

методологічні основи дослідження людського та інтелектуального капіталу в знаннєвоміській економіці: концептуалізація понять / С. Й. Вовканич // Регіональна економіка. – 2007. – № 4. – С. 7–19. 11. Ржепішевська В. В. Проблеми та перспективи функціонування вищих навчальних закладів у регіональній інноваційній системі / В. Ржепішевська // Ефективна економіка. – 2013. – № 3. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_3_30 (дата звернення: 12. 10. 2017). 12. Присвітла О. В. Домінанти розвитку вищої освіти в умовах глобального ринку освітніх послуг: дис. канд. екон. наук / О. В. Присвітла. – Дніпропетровськ, 2016. – 276 с. 13. Рибчанська Х. В. Оцінка фінансових важелів розвитку вищої освіти України / Х. В. Рибчанська // Фінанси, учет, банки. – 2016. – Вип. 1(21). – С. 276–288. 14. Програма економічних реформ України на 2010–2014 рр. – URL: http://www.president.gov.ua/docs/Programa_reform_FINAL_2.pdf. (дата звернення: 14.12.2017). 15. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page2> (дата звернення: 15.12.2017).

REFERENCES

1. Nikolayenko S. **Yakist' vyshchoyi osvity Ukrayiny – pohlyad u maybutnye** [The quality of higher education in Ukraine is a look into the future]. Svit finansiv. Vol. 3(8). October. 2006. pp. 7–22. 2. Kyuan M., Okladna M., Perevalova L. **Cuchasni tendentsiyi rozvytku vyshchoyi osvity v Ukrayini** [Contemporary trends in the development of higher education in Ukraine]. Available at: <http://www.kpi.kharkov.ua/archive/Conferences>. 3. Demchenko N. M. **Vyshcha shkola v Ukrayini: istoryko-pravovi aspekty** [Higher school in Ukraine: historical and legal aspects]. Pravove rehulyuvannya ekonomiky. 2012. No. 11–12. pp. 474–482. 4. Yakymenko O. O. **Chynnyky vplyvu na realizatsiyu orhanizatsiyno-pravovoho mekhanizmu derzhavnoho rehulyuvannya transformatsiyi vyshchoyi osvity v Ukrayini** [Factors influencing the implementation of the organizational and legal mechanism of state regulation of the transformation of higher education in Ukraine]. Visnyk Natsional'noho universytetu tsyvil'noho zakhystu Ukrayiny. Seriya: Derzhavne upravlinnya. 2016. Vol. 2. pp. 141–151. 5. Horbachyk A. P. **Osoblyvosti menezhmentu vyshchoyi osvity v suchasnykh umovakh** [Features of management of higher education in modern conditions]. Aktual'ni problemy sotsiologiyi, psykholohiyi, pedahohiky. 2010. Vol. 11. pp. 5–20. 6. Rymar Yu. M. **Stan ta perspektyvy rozvytku vyshchoyi shkoly v Ukrayini** [The state and prospects of the development of higher education in Ukraine.]. Visnyk Natsional'noho universytetu "L'viv's'ka politekhnika". Seriya: Problemy ekonomiky ta upravlinnya. 2008. No. 628. pp.2 77–280. 7. Sysoyeva S. **Osvitni reformy: osvitolohichnyy kontekst** [Educational Reforms: Educational Context]. Osvitolohiya. 2013. Vol. 2. pp. 36–45. 8. Vyel'cheva N. I. **Naukovo-teoretychni osnovy derzhavnoho rehulyuvannya vyshchoyi osvity** [Theoretical and theoretical foundations of state regulation of higher education]. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2009_2_13 9. Toffler E. **Shok budushchogo** [Shock of the future]. Moskva: "Prosveshchenie", 2004. 557 p. 10. Vovkanych S. Y. **Teoretyko-metodolohichni osnovy doslidzhennya lyuds'koho ta intelektual'noho kapitalu v znannyevomistkiy ekonomitsi: kontseptualizatsiya ponyat'** [Teoretiko-metodologicheskie osnovi doslidzhennya chelovekogo te intelektual'nogo kapitalu v znannnevomistkij ekonomii: conceptualizatsii understand]. / Regional'na ekonomika. 2007. No. 4. pp. 7–19. 11. Rzhepishevs'ka V. V. **Problemy ta perspektyvy funktsionuvannya vyshchykh navchal'nykh zakladiv u rehional'niy innovatsiyiniy systemi** [The problems are the perspective of the function of the whistle-blowing novices in the regional innovative system]. Efektyvna ekonomika. 2013. No. 3: Available at http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_3_30. 12. Prysvitla O. V. **Dominanty rozvytku vyshchoyi osvity v umovakh hlobal'noho rynku osvitnikh posluh**. Dys. kand. ekon. nauk. [Dominanti rozvitku vishcheo osviti in the minds of the global market of osvitnih ambassador.]. Dnipropetrovs'k, 2016. 276 p. 13. Rybchans'ka Kh. V. **Otsinka finansovykh vazheliv rozvytku vyshchoyi osvity Ukrayiny** [Assessment of financial leverage for the development of higher education in Ukraine]. Fynansy, uchet, banky. 2016. Vol. 1(21). pp. 276–288. 14. **Prohrama ekonomichnykh reform Ukrayiny na 2010–2014 rr.** [Program of economic reforms of Ukraine for 2010–2014]. Available at: http://www.president.gov.ua/docs/Programa_reform_FINAL_2.pdf. 15. **Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrayiny vid 01. 07. 2014 r. No. 1556-VII.** [About higher education: Law of Ukraine dated 01.07.2014 No. 1556-VII.]. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page2>.

Дата надходження: 24.10.2017 р.